

sveta nebesa. Tako nam je šolski dom kaj hitro postal ljubo prebivališče. Tù smo si bistrili svoj um, se vadili v lepih krepostih ter si prisvojili mnogo vednosti, katere nam bodo enkrat hasnile v življenji. Seme, v šoli vsejano, bode izrastlo in obrodilo mnogo lepega sadu. Danes zbrali smo se tukaj, da se od preteklega šolskega leta prav presrečno poslovimo, da obhajamo njegovo zadnjo uro skupaj prav slovesno in se potem razidemo, ali le za čas počitnic, ali pa za zmiraj. Dva ali trije izmed nas prestopili bodo v srednjo šolo, da se tam izučé v mnogoterih vednostih; nekateri ostali bodo demá ter starišem pri delu pomagali; drugi izvolili si bodo rokodelski stan ter si na ta način pošteno svoj kruh služili; ostali pa prišli bodo v prihodnjem šolskem letu zopet tù sem nazaj, da si prisvoje za življenje potrebne znanosti. Vsem skupaj zakličem presrečni z »Bogom!« Božja mila roka naj vas srečno vodi po vseh potih tega viharnega življenja ter nam daj enkrat doseči skupno domovje — sveti raj! Posebno važen trenutek je danes za Vas, dragi součenci, kateri izstopite zdaj iz šole; za Vas prešli so veseli dnevi otroške mladosti. Prestopili bodete v dejansko življenje, za katero Vas je šola toliko let pripravljala. Prosim Vas, prizadevajte si, da postanete vrli, pokorni mladenči, zvesti kristijani in dobri državljani. Vaše geslo naj bode vsekdar: »Vse za vero, dom, cesarja«. V svojem in v svojih tovarišev imenu izrekam Vam, dragi stariši, skrbni učitelji in spoštovani šolski predstojniki najlepšo zahvalo, — podajam Vam ljubezen za vso potrpežljivost, katero ste nam izkazovali, za vso skrb, s katero ste nas odgojevali. Preverjeni bodite, da bodemo v vseh slučajih dejanskega življenja naukom dobre vzgoje, katere smo od Vas prejeli, vedno zvesti ostali. To je najvrednejši izraz naših hvaležnih občutkov, katere gojimo v svojem srci do svojih ljubih odgojiteljev. (Dalje prih.)

D o p i s i.

S Slapa. Tretje leto že je bila kranjskim učiteljem lepa prilika dana, da so se teoretično kakor i praktično vezbali v splošnem kmetijstvu, sadjarstvu, trtoraji in kletarstvu. Nadaljevalni kmetijski tečaj na Slapu trajal je od dne 15. avgusta do 4. septembra. Udeležilo se ga je 14 učiteljev iz Kranjske. Preizkušnja je pokazala, da čas, kojega smo večinoma za počitnice žrtvovali, nismo slabo obrnili, kar je odobral tudi g. dr. Vošnjak kot zastopnik dež. odbora, ter se je ob enem v imenu dež. odbora vodji g. R. Dolencu in pristavu g. V. Rohrmanu zahvaljeval za njuni trud in veliko požrtvovalnost.

Vsi slušatelji smo bili teh misli, da smo si v tem kratkem času več prisvojili, nego smo si mogli vse šolko leto na učit. pripravnici, kar bode vsakemu tudi lahko umevno, ako pomisli, da tù govori gola ljubezen do stvari ter do mile naše domovine — do našega ubozelega kmeta. Slišali smo tù, v kaki bëdi je naš kmet, zlasti Dolenjski oziroma kmetijstva, sadjarstva in vinarstva, a si ne zná in ne more pomagati. »Poučujte in prepričajte ga, da mora vse drugače ravnati, kot do zdaj, ako noče v svojo pogubo iti: tako smo čuli iz ust g. vodje, tako i od g. pristava. Najprijetneje in najizdatneje pa so bile dejanske vaje, katerih si je vsakateri le še več želel. Ne smé se misliti, da so nam katerikrat dali v roke težki Ipavski pikon, s katerim bi morali po 60 cm. do 1 m. na globoko kamenito zemljo prekopavati, še brentača nam niso na rame naložili; pa videli smo, kakó se sadno seme seje, kakó se drevce pikira, kakó se plemení. V prelepi, mnogoštevilni drevesnici vzgojevali smo visokodebelnata drevesa ter na njih pravilno krono, drugje zopet smo razpeljevali raznovrstne špalirje in prosto stoječe umetne drevesne oblike. Drugokrat bavili smo se s trtoraji. Učili smo se trto obrezovati, privezovati, sploh pravilno vzgojevati. V vzglednih šolskih vinogradih smo i sladak sad vrlih trtnih plemen pokušali. V kleti smo se učili, kaká mora in kaká ne smé biti dobra vinska klet, da je Ipavsko vino, ako se ga zná prav pridelovati ter umno z njim ravnati, izvrstna kapljica. Ob sebi je umevno, da smo se o prostem času, zlasti zvečer, primerno zabavali bodi-si z ubranim petjem milih domačink ali z raznimi govori pri dobri kapljici burgundca ali portugalca. Na rojstni dan Nj. Veličanstva udeležili smo se vkupno dopoldne slavnostne sv. maše, a zvečer slavnostnega banketa na županovem vrtu v Ipavskem trgu. Tudi smo šli v Gorico, kjer smo si ogledali kmetijsko šolo in njene naprave. Po dokončani preizkušnji smo se obema gospodoma v tej šoli spodobno zahvaljevali za toliko koristni pouk, za prijaznost in za vso skrb, ki sta jo imela z nami.

Iz Šmarije. (Zahvala.) Slavni občini zbor »Društva v pomoč učiteljem in njihovim vdovam in sirotam« mi je 11. preteč. m. blagovoljno podelil 30 glđ. podpore, za katero se mu presrečno zahvaljujem.

M. Kračman,
upokojeni učitelj.

Z Breznice, v dan 20. sept. Pri nas smo sklenili šolsko leto v sredo 10. t. m. in sicer letos prav slovesno, z javno šolsko preizkušnjo. Naj Vam o tem nekoliko sporočim za »Tovariša«! Ob 8. uri bila je peta sv. maša, katero je služil gospod kaplan Iv. Hudovernik. Pri maši pela je šolska mladina. Potem gredó šolski otroci v lepo ozaljšano šolsko sobo. Dasiravno je naša šolska soba kaj prostorna, bila je za ta dan skoraj premajhna, kajti niso mogli vsi otroci v klopéh sedeti. Eni morali so torej zunaj klopi stati. Otrok bilo je pri javnem spraševanju 149, dokaj za enega učitelja. Preizkušnje udeležili so se p. n. gg. dr. Ivan Svetina; Sindič, umirovljeni vodja Tržaškega magistrata; Spindler, c. k. kapitan v pokoji; župnik Kramar, kot predsednik krajnega šolskega sveta; Fr. Pristav, posestnik in sadjar na Selu; razun imenovanih gospodov pa še nekoliko ljudstva. Spraševalo se je najpred v verouku. Potem pridejo navadni šolski predmeti na vrsto. Otroci brali so prav dobro in glasno. G. učitelj vpletal je mej citanje slovnice, zgodovino in zemljepisje. To se nam vidi vrlo, dobro in zanimivo. Računili so otroci zares umljivo ter so bile naloge vzete iz domačega življenja. Pri zemljepisji rabil se je zemljevid in globus, na kar so si otroci vrlo dobro umeli. Posebno pa je še g. učitelj izuril otroke v deklamovanji. Fantiči in deklīci, stari 7 let, deklamovali so različne pesni. Nad vse pa se je dopadla gg. poslušalcem dolga deklamacija v verzih: »Kako so šli naši vojaci v Bosno«. Konečno je neki učenec ganjeno govoril o koncu šolskega leta. Ko se odpoje cesarska pesen, pohvalili so g. dekan Razboršek učence pa tudi učitelja, da je tolikanj naučil mladino. Potem pa so 18 najpridniših učencev in učenk obdarovali z lepimi knjigami, ki so jih darovali mladini g. župnik Kramar, g. dr. Svetina in g. učitelj Zarnik. S to preizkušnjo bilo je vse prav zadovoljno, ter se je g. učitelju čestitalo nad uspehom, ki ga je dosegel pri šolski mladini.

Iz Ljubljske okolice. Nekaj statističnih dat o številu in o hoji v šolo za šolo godnih otrok v mojem razredu za šolsko leto 1883/84. — S početkom šolskega leta 1883/84. bilo je vpisanih 165 učencev (86 dečkov in 79 deklic). Od teh je mej letom 1 deklica umrla, 2 dečka sta se izselila, 1 deček je bil gluhonem, 3 (1 deček in 2 deklici) so bili oproščeni; 11 pa (3 dečki in 8 deklic) jih ni hodilo v šolo. Potem takem je bilo 147 šolo obiskujočih otrok, in sicer 79 dečkov in 68 deklic. — Minulo šolsko leto je imelo 205 šolskih dni. Šolsko obiskovanje je bilo letos prav dobro, kar naj razsodni čitatelj iz naslednjih dat povzame.

V šoli je bilo:

vse šolske dni	m. septembra	1288	otrok	1470;	tedaj je bilo ta mesec zamujenih	182	poludni;
" " " "	oktobra	2870	" " "	3381;	" " " " " "	511	" "
" " " "	novembra	2509	" " "	2940;	" " " " " "	431	" "
" " " "	decembra	1691	" " "	2205;	" " " " " "	514	" "
" " " "	januarja	2603	" " "	3087;	" " " " " "	484	" "
" " " "	februar.	2311	" " "	2646;	" " " " " "	335	" "
" " " "	marcija	2444	" " "	2940;	" " " " " "	496	" "
" " " "	aprila	1905	" " "	2499;	" " " " " "	594	" "
" " " "	maja	2588	" " "	3087;	" " " " " "	499	" "
" " " "	junija	2081	" " "	2793;	" " " " " "	712	" "
" " " "	julija	2207	" " "	3087;	" " " " " "	880	" "

Vkup je bilo torej vse šolske dni minulega šolskega leta le 24497, mesto 30135 šolo obiskujočih otrok pri pouku. Zaznamovati mi je bilo torej to leto 5638 zamujenih poludni. — Po teh številih bilo je provprek vsak mesec po 2227, mesto 2739 šolo obiskujočih učencev v šoli; istotako vsak mesec po 512 zamujenih poludni. Povprek pripada torej vsakemu šolo obiskujočemu učencu po 38 zamujenih poludni na leto, ali po 3 na mesec. Zamudil pa najrednejši učenec ni niti jednega poludneva, najnerednejši pa 169 poludnij. Največ učencev — 141 — je bilo pri pouku v dan 17. marca t. l., najmanj — 61 — pa v dan 26. julija t. l. Število vseh otrok, ki so bili vse dnij šolskega leta v šoli, kaže, da bi bilo povprečno na dan po 119 učencev v šoli. Na 119 bilo jih je 142krat v šoli; manj kakor 119 pa vse druge šolske dni. Manj kakor 100 pa jih je bilo le 20krat, in to le ob času najgrjega vremena. Skozi vse leto izostalo je manj kakor 20krat od pouka: 53 učencev; manj ko 50krat: 46 učencev; nad 50krat pa 59 učencev. (Zadnjim prišteta je tudi jednajstotica onih, ki šole sploh obiskovali niso.)

Dasiravno je naraslo število učencev v minolemu šolskem letu za 15 proti letu 1882/83., bilo je vendar vse šolsko leto 268 poludnij manj zamujenih, kakor leto popreje. Bilo je torej tudi vsak mesec po 25 poludnij manj zamujenih. — Minulo leto bilo je 62krat manj kakor 100 učencev pri pouku; letos zgodilo se je to le 20krat. Tudi povprečno število šolo obiskujočih učencev je naraslo od 100 na 119, dasiravno je bilo zadnje šolsko leto 20 šolskih dni več mimo predzadnjega leta.

Zadovoljen lahko užé zdaj konstatiram, da se za bodoče šolsko leto kaže se lepši napredek, tedaj upanje, da se bode še več doseglo mimo prejšnjih let.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano. V nedeljo 21. sept. t. l. popoldne so tu slovesno blagoslovili novo šolsko hišo, kjer se bode letos začel III., drugo leto pa IV. razred te šole. Slovesnosti so se udeležili gospod Mahkot, c. kr. okrajni glavar, krajni šolski svet, kanonik in dekan gospod Urbas, župnik Volc in kaplan Marešič, ter nekateri učitelji iz okolice. Po cerkvenem blagoslovu govoril je navzočim gospod okrajni glavar, ter je svoj krepki govor sklenil s trikratnim živio-klicem presvetlemu cesarju. Novorazširjeni šoli želimo najlepši uspeh!

Iz Ljubljane. C. kr. dež. šol. nadzornik, g. **Rajmund Pirker** †. V ponedeljek v dan 22. sept. t. l. zjutraj ob 1/2 3. u. je umrl po dolgem in mučnem trpljenji gospod Rajmund Pirker, naš c. k. deželni šolski nadzornik. Pokojnik je bil rojen 1828. l. v Postojini, kjer je bil njegov oče ljudski učitelj. Deset let star prišel je v Ljubljano, kjer se je izsolal, ter je 1852 l. na novoustanovljeni c. k. spodnji realki dobil učiteljsko službo za matematiko in nemščino. Ko se je spodnja realka razširila v zgornjo realko, imenovan je bil pokojnik stalnim profesorjem tu, kjer je služboval do 1872. l., ko je bil namreč zdanji deželni šolski nadzornik in prošt dr. Anton Jarc upokojen in na njegovo mesto on imenovan. Priznavati se mora, da je pokojnik vsigdar do zadnjega časa vztrajno delal v svoji službi. Bil je res pravi vzgled marljivega uradnika. Kot predsednik izpraševanjski komisiji za občne ljudske in meščanske šole je bil izpraševančem vedno po svoji moči naklonjen. Pogreb njegov je bil 23. sept. ob 1/2 5. u. popoldne prav veličasten. Dolgo vrsto pogrebecev pričele so sirote iz Marjanišča in iz Lichtenturnovega závoda, potem so sledile vse dekliske šole, Waldherrjev závod, II. in I. mestna šola z venci, višja realka in gimnazija sè svojimi učitelji in profesorji. Ker se zaradi nove zgráde učiteljski še niso otvorili, so se spreveda udeleževali deputacije, katere so nosili krasne vence. Za temi je šlo društvo ljubljanskih telovadcev z zastavo. Štirje konji so peljali voz s krsto, katera je bila vsa ovencana s prekrasnimi venci. Spreveda udeleževala se je gospóda iz najvišjih in višjih stanov. Tudi mnogo ljudskih učiteljev z dežele (okolu 100) je prišlo k pogrebu. Ljubljanski mestni učitelji in pripravniki so pokojniku ganljivo, prelepo zapeli, in sicer pred hišo slovensko, na grobu pa latinsko pesen. Naj v miru počiva!

— Iz seje c. k. deželnega šolskega svéta za Kranjsko v Ljubljani, v dan 3. pretéc. m. Iz zapisnika posnemljemo naslednje: O poročilu mestnega šolskega svéta ljubljanskega zaradi mestnega šolskega zaklada so poróča kranjskemu deželnemu odboru. — Sklepa se o disciplinarni preiskavi proti nekemu ljudskemu učitelju. V sporazumljenji s kranjskim deželnim odborom se dovoli, da se ljudska jednorazrednica v Begunjah (šolski okraj Logaški) razširi v dvorazrednico, in določila se je plača za nadučitelja v znesku 500 glđ. in za drugo učiteljsko mesto 400 glđ. — Akti o ustanovitvi ljudske jednorazrednice v Babinem Polji se z priličnimi predlogi izročijo kranjskemu deželnemu odboru. — Vpeljava poludnevnega pouka na ljudskih šolah v Vinici in Semiči se dovoli. — Rekurz neke šolske občine proti naredbam dotičnega okrajnega šolskega svéta zaradi adaptacije neke hiše za šolske namene se zavrže. — Več učiteljskih mest na ljudskih šolah se stalno nastavi, in o začasni nastavitvi nekaterih učiteljskih mest se stavijo dotičnim okrajnim šolskim svétom prilični predlogi. O nastavitvi izpraznjenega učiteljskega mesta na srednji šoli se poróča na višje mesto. — Učitelj na srednjih šolah se imenuje stalnim ter se mu podéli naslov »profesor«. — Gimnazijskemu profesorju se dovoli tretja petletna doklada. — Prošnja učitelja na srednjih šolah, naj se imenuje pravim učiteljem, se pošlje ministerstvu za uk in bogočastje. — Reši se več prošenj za dopuščenje ponavljavnih izpitov. — Reši se več prošenj za remuneracije in podpore.

— Šolsko leto 1884/85. je napolnilo vse tukajske šole. V I. mestno 5razredno deško ljudsko šolo hodi 521 učencev. Napraviti se je moral nov vzporedni razred (III. b), pa so še vse sobe prenapolnjene. Zadnji čas je res, da se bode zidala nova mestna šola.

— Odbora »Slovenskega učiteljskega društva« in »Národne Šole« imata jutri pop. ob 2. uri sejo, h kateri uljudno vabita

prvosednika.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na enorazrednici v Olševku s 400 glđ. letne plače in s stanovanjem za trdno, ali začasno. — Na enorazrednici v Velesovem s 450 glđ. letne plače in s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Kranji do 10. t. m. — Na dvorazrednici v Vinici II. učit. mesto s 400 glđ. letne plače s stanovanjem. Prošnje c. k. okrajnemu šolskemu svétu v Črnomlji do 15. t. m.